

چند روایت علمی تحقیقاتی از شهید دکتر مصطفی چمران در چهل و دومین سالگرد شهادتش

تابغه در خط مقدم

دستگاه جوراب بافی، وسیله‌ای به نام «چتری» بود که یکی از قطعات مهم دستگاه جوراب بافی است. این چتری از چند تشتک و سیم تشکیل شده بود. بعد از جنگ جهانی دوم و در سال‌های ۱۳۲۰ جهانی دوم به دلایل مشکلات و محدودیت‌های اقتصادی، ورود این قطعه به ایران مشکل شد و قیمت آن به ۱۰ برابر رسید. همچنین توانایی مالی و ارز کافی نداشتیم که اجناس مورد نیازمان را تهیه کنیم. پدرم ناچار بود از قطعات شکسته استفاده کند که مشکلات بسیار زیادی ایجاد می‌کرد و تولید جوراب‌ها شرایط مناسبی نداشت؛ ولی یک روز مصطفی به کمک برادر دیگرمان عباس، نمونه‌ای از قطعه را ساخت و به پدر نشان داد که مایه تعجب پدر شده بود و همیشه به این ابتکار مصطفی افتخار می‌کرد.

پدرم پیشنهاد داد که آن را به تولید انبوه برسانیم. ورق‌های برنج، سیم مفتول، قالب و دیگر لوازم ضروری را خریدیم. پدرم جوراب بافی را کنار گذاشت و به همراه برادران دیگر برنامه‌ریزی کردیم و در تابستان آن سال این چتری را به تولید انبوه رساندیم. به قدری تولید کردیم که تمام نیاز بازار اشباع شد. با وجود مشکلات آن سال‌ها

فوران نبوغ؛ خودباوری دکتر چمران از دوران کودکی

ما خانه کوچکی در خیابان ۱۵ خرداد تهران داشتیم. پدرم مغازه جوراب بافی داشت. هم‌کارگری می‌کرد و هم فروشنده‌گی؛ یعنی هم خودش می‌بافت و هم خودش می‌فروخت. باشش فرزند، خانواده نسبتاً شلوغی بودیم و شرایط اقتصادی‌مان آن‌چنان تعریفی نداشت؛ به دلیل کوچکی خانه‌مان بعد از مدرسه به مغازه پدر می‌رفتیم و آنجا درس می‌خواندیم. بیشتر وقت‌مان را روزها در مغازه پدر می‌گذرانیدیم و در کارها به او کمک می‌کردیم. من و مصطفی معمولاً با دستگاه جوراب بافی کار می‌کردیم. در

”

مصطفی به کمک برادر دیگرمان عباس، نمونه‌ای از قطعه را ساخت و به پدر نشان داد که مایه تعجب پدر شده بود و همیشه به این ابتکار مصطفی افتخار می‌کرد